

ЖАРГОНОВИЙ «ЖІНОЧИЙ» СЛОВОВІР НА ТЛІ ЛІТЕРАТУРНОМОВНИХ ІННОВАЦІЙ

Називанню жінок в українській мові присвячено безліч праць. В основному праці містять теоретичні питання і питання особливостей фемінітивів у літературній мові. Загалом історичні, традиційні й інноваційні аспекти «жіночого» словотворення в українській мові мають добру наукову базу. Проте називання жінок в українських соціальних діалектах залишається поза увагою дослідників. У цій статті викладено спостереження щодо особливостей інноваційних жаргонових словотвірних процесів у називанні жінок порівняно з такими ж процесами в українській літературній мові. Хоча жаргонові словотвірні номени на позначення жінок кількісно поступаються літературним, але своєю «якістю» помітно від них відрізняються; самі жаргондеривати є свідченням їхнього тісного зв'язку-єдності з літературною мовою і водночас протиставлення дериватам літературної мови.

Ключові слова: дериват, жаргон, інновації, мотивація, фемінітив, формант.

Нелюба А.М. Жаргонное «женское» словообразование в контексте литературных инноваций. *Называнию женщин в украинском языке посвящено множество работ. Преимущественно это работы содержат теоретические вопросы и вопросы особенностей феминитивов в литературном языке. В общем исторические, традиционные и инновационные аспекты «женского» словообразования в украинском языке имеют хорошую научную базу. Однако называние женщин в украинских социальных диалектах не было предметом исследований. В этой статье изложены некоторые особенности инновационных жаргонных словообразовательных процессов в назывании женщин в сравнении с такими же процессами в украинском литературном языке. Хотя жаргонные словообразовательные номены, обозначающие женщин, количественно уступают литературным, но своим «качеством» существенно отличаются от них; сами же жаргондериваты свидетельствуют о тесной связи-единстве с литературным языком и вместе с тем противопоставлены дериватам литературного языка.*

Ключевые слова: дериват, жаргон, инновации, мотивация, феминитив, формант.

Nelyuba A.M. The Jargon «Woman» Word-Formation in the Context of Literary Innovations. *There are a lot of works in the Ukrainian language which are devoted to the woman nomination. Primarily these works have theoretical questions and questions of femininitives peculiarity in the literary language. The nomination of woman was not the subject of research in the Ukrainian social dialects. Some peculiarities of innovative word-formative jargon processes in the woman nomination with the comparison of the same processes in the Ukrainian literary language are described in this article. Though the quantity of jargon word formation nomens which define women is less than in the literary language, but by its «quality» they differ significantly from them. Among the distinctive features we mark the following: the using of only the suffix method, from an existing variety of the Ukrainian language suffixes-femininitives only four are used with different productivity, the formation of women nomens which are formed not from the men nomens they differ from feminine wordformation in the old Ukrainian argo systems. The difference between semantic and formal motivation, the existence of semantic transformations which are not made by word formation and others. The jargon derivatives demonstrate the close connection with the literary language and at the same time they are in contrast to the derivatives of the literary language.*

Keywords: derivative, jargon, innovation, motivation, feminitive, formant.

Особливості називання жінок, типи й способи творення таких назв завжди були в полі уваги українських дослідників (а в українській мові є що досліджувати). Тут не подаємо історію вивчення фемінітивів української мови, принагідно зішлемося на працю М. Брус, у якій вона називає відомих дослідників у цій галузі. З-поміж них С. Бевзенко, Я. Головацький, Л. Гумецька, І. Ковалик, С. Самійленко, С. Смаль-Стоцький, Є. Тимченко, І. Ужевич та ін. [3]. Інноваційним процесам у межах жіночого словотвору присвятили праці А. Архангельська [1; 2], Ю. Маслова [4; 5], Я. Пузиренко [7], Я. Старченко [9] та ін. Отже, теоретичні, історичні й інноваційні аспекти «жіночого» словотворення в українській мові мають добру наукову базу.

Мета статті – виявити особливості інноваційних дериватів-фемінітивів в українських жаргонах порівняно з літературною мовою. Для об'єктивнішого сприймання зіставлень-порівнянь насамперед звертатимуся до спостережень щодо новітнього стану словотворення назв жінок в українській літературній мові, викладених у статті «Жінки. Гендер. Словотвір» [6].

Передусім назву найосновніші, найпомітніші ознаки інноваційного жіночого словотворення в українській літературній мові: 1) помітними є зміни в продуктивності способів словотвірної номінації: основоскладання представлено кількома номенами (*правдописка, нашоукраїнка, суржиконосиця*), словоскладання представлено прикладковими моделями зразка *дівчина-герой, жінка-лікар, учитель-математик* – в українських інноваційних процесах прикладкотворення значно поступається способові суфіксації, з більше 160 номенів зафіксовано лише один дериват-універб (*сурогатка* ← *сурогатна мати*); 2) відчутною є міжособиця на всіх словотвірних рівнях, змагання формантів і помітний процес закріплення того чи того форманта за певною семантичною групою.

Наперед зауважу, що кількісні пропорції появи новотворів у літературній мові й у жаргонах неоднакові: якщо літературна картотека нараховує більше 170 дериватів, що з'явилися протягом 2004–2013 років, то в жаргонах таких дериватів трохи більше 40 і з'явилися вони протягом більшого часу – приблизно протягом 20–25 останніх років (у жаргонах переважають семантичні номені). І хоча жаргонові словотвірні номені на позначення жінок кількісно поступаються літературним, своєю «якістю» помітно від них відрізняються.

У сучасному літературному жіночому словотворенні наявні всі явища, притаманні інноваційним словотвірним процесам української літературної мови: черезкрокове словотворення, дериваційні обмежувачі й стримувачі, симетрія й асиметрія мовних знаків, спустошення й наповнення словотвірної парадигми, надлишковість і економність. У жаргоновому мовленні не фіксуємо дериватів, які вказували б на наявність обмежувачів і стримувачів, спустошення парадигми, економність. Наявні ж процеси мають свою специфіку.

У літературній мові активно задіяно два способи словотворення: суфіксація й основоскладання; продуктивністю відзначаються форманти *-к(а)*, *-ин(я)*, *-иц(я)*, *-ес(а)*, *-их(а)*. Мотиваторами до похідних виступають слова

з найрізноманітнішою семантикою, а самі деривати позначають жінок за широким спектром ознак: професія, рід занять і виконувані дії, соціальні стани і суспільна ієрархія, належність до чогось і участь у чомусь; звичайно позначають дружин і самок. Задіяні форманти все частіше взаємодіють із твірними основами, до яких не приєднувалися: *патрон* → *патронка*, *Пегас* → *Пегаска/Пегасиця*, *колорад* → *колорадка*, *єпископ* → *єпископиня*.

У жаргонах номені (за винятком *гьорлиця/гьорла*) належать до суфіксальних дериватів. Із наявних в українській мові суфіксів на позначення жінок у жаргонових задіяно деякі: *-к(а)* (*рагулька*, *ацетонка*, *синячка*), *-их(а)* (*бомжиха*, *жлобиха*), *-иц(я)* (*дальнобійниця*, *бомжиця*), *-уш(а)* (*факуша*), *-иш(а)* (*реперша*). Найпродуктивніший серед них, як і в літературній мові, є формант *-к(а)*. До того ж у жаргонах немає інноваційних номенів, які позначали б жінок за професією, суспільною ієрархею, участь у чомусь, дружин і самок, що є цілком об'єктивним: такі референти не належать до розряду актуальних у соціальних і професійних групах. За семантикою – це деривати на позначення жінок за якоюсь ознакою (належність, зовнішність, поведінкова ознака).

Традиційно в українській мові назви жінок утворюють від назв чоловіків. Така традиція превалює в інноваційних процесах, тому наявність самих пар 'чоловік-жінка' «справді можна назвати «примусовим» явищем, настільки воно є закономірним». Ось чому і в УМЕ зазначено, що наявні «лише поодинокі назви осіб жіночої статі, не співвідносні з іменниками чоловічого роду <...>, як і рідкісні випадки <...> творення іменників чоловічого роду від жіночого» [10: 354]. Проте в такій закономірно-традиційній примусовості наявні деякі відступи-особливості: 1) мотивувальними можуть бути основи, які вже мають у семантиці значення жіночості, як наслідок – приєднаний дериваційний засіб стає надлишковим: *омбудсвумен* → *омбудсвуменка*, *б'ютівка* → *б'ютівкиня*, *водійка* → *водійчиня*; 2) оминання назв чоловіків – утілення черезкрокового словотворення: *мажоритарн(ий)* → «*мажоритарист*» → *мажоритаристка*, *запитати* → «*запитальник*» → *запитальниця*; унаслідок черезкрокового словотворення формуються похідні суфіксальні й конфіксальні форманти; 3) деривати утворено навіть не від іменникових основ назв осіб, а від іменників з іншою семантикою, дієслів чи основ дієслівних словосполучень: *радіо* → *радійка*, *запитати* → *запитальниця*, *лиха доля* → *лиходолиця*, *поза Землею* → *позаземлянка*; 4) у частини дериватів мотиватором є не твірна основа слова чи словосполучення, а судження: *жінка виступає за Юлю* → *заюлістка*; *жінка, яка пише про бараки* → *баракониска*.

У жаргонах, навпаки, винятковим є творення назв жінок безпосередньо від назв чоловіків із відповідною мотивацією – лише п'ять дериватів утворено за загальнономовними (традиційними) моделями і правилами – суфікс приєднано до твірної основи на позначення особи чоловічої статі: *кайфоман* → *кайфоманка*, *натурал* → *натуралка*, *рагуль* → *рагулька*, *репер* → *реперша*. Словотвірні значення таких дериватів можна прямо виводити від назви чоловіка і формулювати у вигляді прикладки: *жінка-кайфоман*, *жінка-натурал*, *жінка-рагуль*, *жінка-репер*. Порівняймо з загальнономовними: *прем'єр*

→ *прем'єрка* (жінка-прем'єр), *лікар* → *лікарка* (жінка-лікар). Отже, якщо в літературній мові творення назв жінок не від назв чоловіків є показником лише зростання тенденції до «унезалежнення» жіночого словотворення від чоловічого, то в жаргоновому назовництві це не тенденція, а норма — про модифікаційність словотворчих формантів не йдеться зовсім. Отже, бачимо наявність абсолютно різнобіжних словотвірних ознак.

У цій статті особливості словотвірного номінування жінок у жаргонах порівнюємо з відповідними особливостями в літературній мові (то є традиційний для мовознавчих студій шлях все порівнювати з літературною мовою). Якщо ж жаргонове фемінне словотворення порівнювати зі словотворенням у старих українських арготичних системах, то виявляється інша — протилежна названій — закономірність: в арго кожен дериват на позначення жінки обов'язково має за твірну основу чоловічий відповідник. Але чи кожна назва чоловіка має жіночий відповідник — не визначено. В арго на позначення жінок завжди спрацьовує ланцюжок *чоловік* → *жінка*; посталі деривати здебільшого мають словотвірне значення 'жінка за особливостями (переважно соціальним станом) чоловіка'.

У зв'язку з цим можемо говорити про деякий парадокс, деяку несподіваність: старі арготичні системи, будучи передвісниками, попередниками сучасних жаргонів, виявляють більшу схожість перебігу й результатів словотвірних процесів із літературною мовою, ніж зі своїми «спадкоємцями» — сучасними жаргоновими процесами і результатами. Поки пояснити цього парадоксу не можна.

Принагідно слід згадати ще одну особливість у триаді *арго* — *літературна мова* — *жаргон*. Порівняно з літературним й арготичним фемінним словотворенням, у дослідженні жаргонового, мабуть, ліпше говорити не про жінку і відповідно не про жіночий словотвір, а швидше про дівчину-дівку: в сучасних жаргонах актуальною є саме дівчина і деривати позначають саме дівчат чи дівок. І тут йдеться саме про «дівочий» словотвір.

Як уже зауважено, кількість інноваційних дериватів на позначення жінок у літературній мові значно більша від жаргонових. Такий стан уможливив поділ (класифікацію) наявного матеріалу й відповідне визначення загальних і специфічних закономірностей у літературних словотвірних процесах. У жаргонах ситуація дещо інша: фемінні деривати виявляють специфіку в появі, притаманну кільком дериватам чи лише одному, тому й унеможливають створення якоїсь більш-менш значущої словотвірної класифікації, відповідно й потребують окремого розгляду й опису.

По-перше, частина дериватів-фемінітивів виявляє розбіжність у семантичній і формальній мотивації: формально мотивовані іменником із суфіксом особи чоловічої статі, а семантично виводяться з іншого мотиватора; відповідно й словотвірне значення таких дериватів не можна трактувати через назву особи. Наприклад: *шлангістка* за формою мотивовано суфіксальним номеном *шлангіст* (проте такого деривата на позначення чоловіка немає і природно не може бути). Семантично дериват мотивовано номеном *шланги* 'великі жіночі груди', словотвірне значення — 'жінка зі

шлангами'. Паралельно в жаргонах існують давніші значення номена *шланг*: 1) чоловічий статевий орган великого розміру; 2) дуже п'яна людина; 3) недоумкувата, розумово відстала людина; 4) ледар, нероба; 5) висока (худа) людина. Похідні наявні тільки від номена з четвертим значенням 'ледар, нероба': *шланг* → *шлангувати* (арм.) 'бути неробою, ледарем'. Думаю, що загальноармійський жаргон запозичив цю назву із жаргону пожежників – номен з'явився внаслідок семантичної номінації: назву *шланг* 'тільки один із багатьох трубних пристроїв для подачі води – гофрований шланг, який використовують дуже рідко, а саме під час забору води з відкритих водоймів' перенесено на особу. До речі, паралельно існує і другий семантичний номен, утворений від першої частини номенклатурного словосполучення: *гофрований шланг* → *гофра* → *гофра* з тотожним значенням 'ледар, нероба'. Очікувано-сподіваного *шлангіст* (арм.) 'прикидатися шлангом' немає, як і немає назви жінки з такою твірною основою.

Дериват *динамістка* за формою ніби мотивовано неіснуючим номеном *динаміст*, за семантикою – номеном *динамо* 'про чоловіків – нечесна, авантюрна людина', словотвірне значення деривата 'жінка-динамо' (наявне черезкрокове словотворення). Оскільки формального мотиватора *динаміст* не існує, а в жаргоні існує дієслівний дериват *динамити* 'фліртувати з хлопцем і не виправдати його сподівань', тут можна припустити й іншу мотивацію, пов'язану саме з дієслівною основою: словотвірне значення деривата *динамістка* буде 'жінка, яка динамит'. Але і за першої, і за другої мотивації змуснені говорити про використання вторинного складного словотворчого засобу форманта *-істк(a)*.

Дериват *гімнастерка*. Не знаючи значення цього слова і його словотвірної історії, можемо йти зворотним шляхом, реконструюючи твірну основу, а саме шляхом почергового відкидання наявних морфем і їхніх значень: 1) формант *-к(a)* позначає жінок (як і в *директорка*, *українка*), 2) залишається *гімнастер*, у якому виділяється формант *-ер* на позначення осіб (як у *гастролер*, *тренер*) і відповідно словотвірне значення 'особа, яка має відношення до гімнастів'. Але слова *гімнастер* у спортивному жаргоні не фіксуємо. Отже, формально мотивовано словом *гімнаст* чи неіснуючим *гімнастер*. Його лексичне значення – 'тренерка зі спортивної гімнастики'. Семантично – словом *гімнастика*, словотвірне значення 'жінка, пов'язана з гімнастикою' (а саме жінка-керівник гімнастів). Отже, і тут повинні говорити про використання форманта *-ерк(a)*, якого немає в мові,

Номен *трасовичка* формально мотивовано *трасовик* (але такого слова з наближеним значенням у жаргоні не існує), а семантично – зі словом *траса*, словотвірне значення деривата 'жінка, пов'язана з трасою', лексичне значення слова 'повія, яка обслуговує клієнтів (переважно водіїв) на трасі'. Задіяний складний формант *-овичк(a)*. Із ним близький дериват *дальнобійниця*, який має формальну мотивацію номеном чоловічого роду *дальнобійник* 'водій далеких дистанцій' і за очікуваними традиційними змінами мав позначати або дружину (як *полковник* → *полковниця*), або жінка-дальнобійник – 'жінка-водій на далекі дистанції'. Оскільки номен із таким значенням

не зафіксовано (можливо, через те, що немає жінок такої спеціалізації чи їх мало), у відповідній словотвірній парадигмі з'являється структурна лакуна. Власне жаргоновий словотвір і послуговується моделлю номена лакуна, унаслідок чого з'являється дериват зі значенням 'жінка, пов'язана з дальнобійником', лексичне значення 'повія, яка переважно обслуговує водіїв-дальнобійників'. Таким значенням цей дериват синонімізується з дериватом *трасовичка і плечова* (від *плече* – *відтинок дороги*). Як бачимо, у жаргонах загальномовні назви жінок із лайливим значенням замінено дериватами нейтральної конотації й виділено різновиди повій за «спеціалізацією», чого немає в літературній мові.

Дериват *прикидниця* має такі ж словотвірні ознаки й перебіг появи, що й *панкушниця*, отже, ланцюжок має такий вигляд: *прикид* → «*прикидник*» → *прикидниця* ('жінка, яка відзначається прикидом', або 'жінка, яка завжди має прикид'), *панк* → «*панкушник*» → *панкушниця* ('жінка-панк'), словотворчий формант *-ушниця*. Ці ланцюжки свідчать, по-перше, про постання дериватів-фемінітивів унаслідок дії черезкрокового словотворення (пропущеною ланкою є саме твірна основа назв чоловіків) і, по-друге, про формування складних формантів, елементом яких є наявні в мові форманти: *-ичк(а)*, *-истк(а)*, *-ерк(а)*, *-ушниц(я)*, *-ниц(я)*. У літературній мові черезкроковість словотворення виявляють лише окремі деривати, які мають складні твірні основи: *писати про бараки* → *баракониска*, *співати під фанеру* → *фанероспівачка*.

Деякі деривати свідчать, що внаслідок приєднання формантів на позначення жінок і відповідно семи жіночості відбувається й інші семантичні зміни, не передбачені поєднанням семантики твірної основи і словотворчого засобу. Наприклад, у молодіжному жаргоні наявний номен *бик* ('хлопець із добрими фізичними якостями (силою), але невдалими розумовими'). Унаслідок приєднання суфікса *-к(а)* з необхідністю мав з'явитися дериват *бичка* зі значенням 'дівчина-бик' – тобто 'дівчина з добрими фізичними якостями (силою), але невдалими розумовими'. Проте цей дериват має інше значення – 'дівчина, яка всіх драгує своєю поведінкою і вчинками' (отже, зникла сема 'фізична сила' і небов'язковою є сема 'невдалі розумові здібності, дурна'). Це є виявом розвитку семантики слова. У зв'язку з цим, можна запропонувати іншу мотивацію: *бичка* ← *бичити(ся)* ('виявляти поведінку бика, драгувати, поводитися нерозумно'); за такого трактування словотвірних процесів також наявна розбіжність формальної й семантичної мотивації: формально мотивовано іменником *бик*, семантично – дієсловом *бичити(ся)*.

Інший ланцюжок також засвідчує зміни семантики – нарощення додаткових елементів: *перець* ('добрий хлопець') → *перчинка* мало б бути словотвірне значення 'дівчина, пов'язана з хлопцем, названим твірною основою', але реальне значення інше – 'дівчина з добрими якостями, або гарна дівчина'. Отже, поява семантичних елементів, не передбачених складниками похідного, є і виявом метафоричності самого похідного.

Із цих та інших картинок можна висновувати ще одну особливість жаргонових фемінних інноваційних номенів порівняно з літературними. Якщо в літературній мові словотвірна мотивація переважно прозора (відповідно

встановлюємо лише один мотиваційний ланцюжок, одну модель і словотвірне значення), то в жаргоновому словотворенні через різноманітні чинники досягти такої «одноманітності» не можна. Звідси наявність двох і більше припущень у визначенні словотвірного ланцюжка, словотворчого засобу, словотвірної моделі, у потрактуванні словотвірного значення.

Унікальними є деривати на позначення жінок із формантом *-к(а)*, які не мають ні прямого, ні опосередкованого (у нашому разі – черезкрокового) зв'язку з назвами чоловіків. У таких словотвірних процесах формант безпосередньо приєднується до твірної основи, а дериват позначає жінку, яка пов'язана з тим, що названо твірною основою: *ацетон* ('наркотик') → *ацетонка* ('жінка, яка вживає ацетон', наркоманка); *синя* ('колір обличчя від надмірного уживання алкоголю') → *синька* ('жінка-п'яниця'); *фак* ('англ. статеий акт') → *фачка* ('жінка, доступна для факу – статевиx зносин').

Унікальним серед фемінітивів є дериват *баксі* ('жінка, чоловік якої має багато баксів'). Словотвірний ланцюжок має такий вигляд: *бакс* ('долар') → *баксі*. Такого словотворчого засобу на позначення жінок українська мова не знає (порівняймо з *раб* → *раба*, *кум* → *кума*). Можливо, такий незмінюваний номен утворено за зразком і під впливом незмінюваного чужомовного слова *леді*, чи *сексі*, чи новішого актуального запозичення – власної назви ляльки *Барбі*.

Близький до нього є дериват *братуні*. Реципієнти не змогли сформулювати значення слова (хоча це були студентки-філологині), а відіслали до іншого через порівняння «це як у хлопців *братани*» (чому тоді не *сеструні*? – воно ж природніше).

У жіночому літературному словотворенні відчутною є міжусобиця, змаг формантів, що виявляється, зокрема в наявності дериватів-варіантів (*політичка* – *політикиня*, *майданеса* – *майданниця*) або в монопольному статусі в межах типу; наприклад, формант *-ин(я)* має повну монополію у творенні дериватів від основ на *-ія*, *-логія* і *-лог* (*зоологиня*, *наркологиня*, *нумерологиня*, *саєнтологиня*). На відміну від загальнономовних словотвірних процесів появи назв жінок, у жаргоновому словотворенні мало виражена варіативність дериватів (маємо лише чотири зразки варіювання: *фачка* – *факуша*, *бомжи-ха* – *бомжиця*, *синька* – *синюшниця* – *синячка*, *шизичка* – *шизка*), що само по собі свідчить про відсутність у межах жаргонової номінації конкуренції як між формантами, так і між дериватами.

Отже, жаргоновий «жіночий» словотвір має спільні ознаки з літературним і водночас відзначається особливими рисами, що, з одного боку, свідчить про його зв'язок/єдність із літературною мовою, а з іншого – про протиставлення літературній мові.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Архангельська А. М.** Новотвори-фемінативи в українській мові нової доби: неологізми, okazіоналізми чи ефемеризми? / А. М. Архангельська // Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах. – Рівне, Оломоуць, 2011. – С. 67–121. 2. **Архангельська А. М.** Систематизований показчик слововживань неологізмів-фемінативів в українському мовленні кінця ХХ – початку ХХІ століть / А. М. Архангельська //

Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах. — Рівне, Оломоуць: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. — С. 188—242. 3. **Брус М.** Фемінітивний словотвір у працях І. І. Ковалика / М. Брус // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. — Вип. XV—XVII. — Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. — С. 19—23. 4. **Маслова Ю.П.** Гендерні неологізми у мові сучасних друкованих українськомовних ЗМІ / Ю.П. Маслова // Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах. — Рівне—Оломоуць: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. — С. 41—66. 5. **Маслова Ю. П.** Словник гендерних неологізмів (на матеріалах друкованих ЗМІ) // Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах. — Рівне—Оломоуць: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. — С. 243—261. 6. **Нелюба А.** Жінки. Гендер. Словотвір / А. Нелюба // Збірник Харківського історико-філологічного товариства. — Х., 2011. — Т. 14. (Нова серія). — С.189—204. 7. **Пузиренко Я.В.** До проблеми номінації осіб жіночої статі в українській мові (гендерний аспект) / Я. В. Пузиренко // Наукові записки НаУКМА. — К., 2001. — Т. 18. — С. 36—42. 9. **Старченко Я.С.** Лексико-словотвірні інновації в жаргонах української мови (від середини 80-их років минулого століття) / Я.С. Старченко. Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 — українська мова. — Дніпропетровськ, 2013. — 203 с. 10. **Українська мова.** Енциклопедія. — К.: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2000. — 752 с.

Нелюба Анатолій Миколайович — доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна, м. Харків, площа Свободи, 4.

E-mail: anatoliy_nelyuba@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0002-9509-9597>

Nelyuba Anatoliy Mykolaiovych — Doctor in Philology, Professor at the Department of the Ukrainian Language, Kharkiv National University named after V. N. Karazin, Ukraine, Kharkiv, Svobody Sq. 4.